

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Menettelyn kustannukset

Menettelyn kustannukset

Itävalta

Tällä sivulla annetaan tietoja oikeudenkäyntikuluista Itävallassa.

Oikeusalan ammattilaisten palkkioiden sääntely

Asianajajat

Itävallan **asianajotoimintaa koskevassa laissa** (*Rechtsanwaltsordnung*) säädetään, että asiakas ja asianajaja voivat periaatteessa **sopia vapaasti** palkkiosta, jotka asianajaja saa toimittamistaan palveluista.

Palkkiot voivat olla **tuntiperusteisia** tai kiinteämääräisiä palkkioita. Kiinteämääräisen palkkion yhteydessä yksittäisistä suorituksista ja työhön kuluva ajasta ei laskuteta. Jos palkkiosta ei ole tehty nimenomaista sopimusta, oletuksena on, että on sovittu kohtuullisesta palkkiosta.

Siviiliprosessilaissa (*Zivilprozessordnung, ZPO*) ja asianajajien palkkioita koskevassa laissa (*Rechtsanwaltstarifgesetz*) säädetään, että **riitaoikeudenkäynneissä** tuomioistuimen on määritettävä kuluja koskevassa päätöksessä se osuus kuluista, joka hävinneen osapuolen on korvattava toiselle osapuolelle. Maksun määrittäminen perustuu riita-asian kohteen arvoon ja työn luonteeseen sekä työhön kuluneeseen aikaan.

Rikosoikeudenkäynneissä jokainen henkilö (vastaaja, siviilikanteen nostaja tai rikosoikeudellisessa menettelyssä siviilikannetta ajava uhri), joka on palkannut itselleen asianajajan, vastaa lähtökohtaisesti itse aiheutuneista kuluista. Näin on myös silloin, kun viran puolesta on nimitetty puolustaja, elleivät oikeusavun myöntämisen edellytykset täyty. Kulujen suuruus määräytyy asiaa käsittelevän tuomioistuimen tyyppin ja kokoonpanon mukaan (esimerkiksi piirituomioistuin eli *Bezirksgericht* tai osavaltion tuomioistuin eli *Landesgericht*-tuomioistuin yhden tuomarin kokoonpano, lautamieskokoonpano eli *Schöffengericht* tai valamiehistökokoonpano eli *Geschworenengericht*).

Ulosottomiehet

Ulosottomaksuja koskevassa laissa (*Vollzugsgebührengesetz*) säädetään korvauksista, joita ulosottomiehet (*Gerichtsvollzieher*) saavat työstään. Laissa säädetään erityisesti **ulosottomaksusta** (*Vollzugsgebühr*), joka täytäntöönpanoa hakevan velkojan on suoritettava, kun hän jättää ulosottohakemuksen.

Velkojan on lisäksi suoritettava **oikeudenkäyntimaksuja koskevan lain** (*Gerichtsgebührengesetz, GGG*) mukainen **kiinteä maksu** (*Pauschalgebühr*). Ulosottomaksu (**ulosottomaksuja koskevan lain 2 §**) kuuluu ulosottomenettelyn kuluihin. Velkojan pyynnöstä tuomioistuin voi määrätä kuluja koskevassa päätöksessä ulosottomaksun velallisen maksettavaksi.

Ulosottomiehellä on oikeus korvaukseen myös maksujen vastaanottamisesta. Korvaus voidaan vähentää vastaanotetusta summasta (**ulosottomaksuja koskevan lain 11 §**).

Kiinteät kulut

Kiinteät kulut riitaoikeudenkäynneissä

Asianosaisten kiinteät kulut riitaoikeudenkäynneissä

Tuomioistuinten palvelujen käyttämisestä maksettavat maksut ovat joko **kiinteämääräisiä** tai **ne määritetään tiettyinä prosentiosuuksina määräytymisperusteesta**. Niiden suuruus riippuu asian luonteesta, riita-asian kohteen arvosta (vaateen rahallisesta arvosta) sekä osapuolten lukumäärästä. Jos osapuolia on useampi kuin kaksi, oikeudenkäyntimaksuja koskevan lain 19a §:n mukaan maksua voidaan korottaa 10–50 prosenttia.

Missä riitaoikeudenkäynnin vaiheessa kiinteät maksut maksetaan?

Kun on kyse **riitaoikeudenkäynnistä ensimmäisessä oikeusasteessa**, kiinteä maksu maksetaan samalla, kun toimitetaan asiakirja, jolla oikeudenkäynti pannaan vireille. Maksu on **kertaluonteinen** riippumatta menettelyn etenemisestä tässä vaiheessa ja riippumatta siitä, sisältyykö kanteeseen useampia kuin yksi vaade ja koskeeko se useampaa kuin yhtä henkilöä. Maksu kattaa koko oikeudenkäynnin ensimmäisessä oikeusasteessa. Esitettyjen vaatimusten korottamisesta oikeudenkäynnin aikana saattaa aiheutua lisämaksuja. Ne on maksettava kirjelmien esittämisen yhteydessä. Jos esitetyt vaatimukset korotetaan suullisen käsittelyn aikana, maksut maksetaan korotuksen kirjaamisen yhteydessä. **Toisessa ja kolmannessa oikeusasteessa** maksut on maksettava **valituksen toimittamisen yhteydessä** (oikeudenkäyntimaksuja koskevan lain 2 §:n 1 momentti). Poikkeuksena ovat hakemuskäyttöasioissa noudatettavat menettelyt, joissa peritään joissakin tapauksissa vaademaksun sijasta **päätösmaksu**.

Kiinteät kulut rikosoikeudenkäynneissä

Asianosaisten kiinteät kulut rikosoikeudenkäynneissä

Rikosoikeudenkäynneissä ei lähtökohtaisesti makseta oikeudenkäyntimaksuja. Vain siviilikanteen nostamisen yhteydessä peritään kirjaamismaksu, kun siviilikanteen nostaja panee rikosoikeudenkäynnin vireille tai pitää sen voimassa taikka hakee tuomioon muutosta tai vaatii sen mitättömäksi julistamista.

Missä rikosoikeudenkäynnin vaiheessa kiinteät maksut maksetaan?

Kiinteät maksut maksetaan samalla, kun toimitetaan asiakirjat, joiden osalta ne maksetaan.

Kiinteät kulut perustuslakituomioistuinten oikeudenkäynneissä

Asianosaisten kiinteät kulut perustuslakituomioistuinten oikeudenkäynneissä

Tuomioistuimelle maksettava maksu on perustuslakituomioistuinta koskevan lain (*Verfassungsgerichtshofgesetz, VfGG*) 17a §:n 1 momentin mukaan 240 euroa.

Missä perustuslakiin liittyvän oikeudenkäynnin vaiheessa kiinteät maksut maksetaan?

Kiinteät maksut maksetaan oikeudenkäynnin alussa.

Asianajajien ja oikeudellisten avustajien tiedotusvelvollisuudet

Asianosaisten oikeudet ja velvollisuudet

Asianajajalla on yleisesti ottaen **velvollisuus** ilmoittaa asiakkaalleen, miten palkkiot lasketaan sekä mihin kuluihin asiakkaan on varauduttava. Asianajajan ammatin harjoittamista koskevien ohjeiden (*Richtlinien für die Ausübung des Rechtsanwaltsberufes, RL-BA*, 2015) 15 §:n 2 momentissa suositellaan, että kun asianajaja ottaa vastaan uuden toimeksiannon, hänen pitäisi ilmoittaa asiakkaalleen, millä perusteella palkkio määräytyy ja onko hänellä oikeus ennakkomaksuun. Jos ei ole sovittu kiinteästä palkkiosta, asiakkaalla on oikeus pyytää kohtuullisen väliajoin välitilitys tai selvitys toimitetuista palveluista tai käytetystä ajasta (kun on sovittu aikaan perustuvasta palkkiosta). Laskutuksen aloittamisesta ja laskutustiheydestä olisi siis sovittava siinä vaiheessa, kun asianajaja palkataan.

Kulujen määräytymisperusteet

Missä on tietoa kulujen määräytymisperusteista Itävallassa?

Oikeussäännöt, jotka koskevat kulujen korvaamista riita-asioihin (kaupan alaan liittyvät asiat mukaan luettuna) liittyvissä oikeudenkäynneissä, vahvistetaan siviiliprosessilain 40–55 §:ssä. Hakemuskäyttöasioissa noudatettavissa menettelyissä (esimerkiksi perheoikeuden alaan kuuluvissa menettelyissä, erityisesti kun on kyse sopimusavioeroista taikka huoltajuus-, tapaamisoikeus- tai elatusapukiistoista) sovelletaan erillisiä kulukorvaussääntöjä. Tätä koskevat yleiset säännöt vahvistetaan **riidattomia menettelyjä koskevan lain** (*Außerstreitgesetz, AußStrG*) 78 §:ssä. **Poikkeuksia** näistä yleisistä säännöistä sovelletaan muun muassa menettelyihin, jotka koskevat huoltajuus- ja tapaamisoikeuskiistoja sekä alaikäisiin lapsiin liittyviä elatusvaateita.

Rikosoikeudenkäyntien kuluista säädetään **Itävallan rikosprosessilain** (*Strafprozeßordnung, StPO*) 380–395 §:ssä. Oikeudenkäyntimaksuista (kiinteistä maksuista) säädetään oikeudenkäyntimaksuja koskevassa laissa.

Itävallan asianajajaliiton (*Österreichischer Rechtsanwaltskammertag*) verkkosivustolla on **tiedote**, jossa annetaan yleisiä tietoja asianajajien palkkioista. Yleistä tietoa on saatavilla myös virastojen yhteisellä verkkosivustolla oesterreich.gv.at (Themen > Dokumente und Recht > Zivilrecht > Zivilverfahren (Aiheet > Asiakirjat ja oikeusasiat > Yksityisoikeus > Yksityisoikeudelliset menettelyt).

Yleistä tietoa oikeudenkäyntimaksuista on saatavilla verkkosivustolla oesterreich.gv.at. Lakitekstit (oikeudenkäyntimaksuja koskeva laki ja asianajajien palkkioita koskevat säännöt) ovat saatavilla maksutta Itävallan liittokanslerinviraston verkkosivustolla olevasta Itävallan liittovaltion oikeustietojärjestelmästä (*Rechtsinformationssystem des Bundes, RIS*).

Millä kielellä tiedot kulujen määräytymisperusteista Itävallassa on annettu?

Kulujen määräytymisperusteita koskevat tiedot ovat saksankielisiä.

Mistä löydän tietoa välimiesmenettelystä/sovittelusta?

Oikeusministeriön ylläpitämä luettelo sovittelijoista on saatavilla sovittelua koskevalla verkkosivustolla.

Oikeudenmukaisen tilanteen palauttamiseen tähtäävää oikeutta ja erityisesti syytetyn ja uhrin välistä sovittelua (*Tausgleich*) koskevia tietoja on verkkosivustolla **NEUSTART** (myös englanniksi).

Mistä löydän lisätietoa kuluista?

Tietoa menettelykuluista verkossa

Itävallan tuomioistuinjärjestelmää, oikeudenkäyntikuluja ja oikeusministeriötä koskevaa yleistä tietoa on saatavilla [Itävallan oikeuslaitoksen](http://Itävallan oikeuslaitoksen verkkosivustolla) verkkosivustolla sekä sivustolla oesterreich.gv.at, joka tarjoaa tietoa helposti ymmärrettävässä muodossa.

Itävallan liittovaltion oikeustietojärjestelmän verkkosivustolla on seuraavien lakien tekstit:

oikeudenkäyntimaksuja koskeva laki (*Gerichtsgebührengesetz, GGG*)

palkkioiden määräytymistä koskeva laki (*Gebührenanspruchsgesetz, GebAG*)

asianajotoimintaa koskeva laki (*Rechtsanwaltsordnung, RAO*)

asianajajien palkkioita koskeva laki (*Rechtsanwaltstarifgesetz, RATG*).

Asianajajien yleisten palkkioperusteiden (*Allgemeine Honorar-Kriterien für Rechtsanwälte, AHK*) teksti on saatavilla [Itävallan asianajajaliiton](http://Itävallan asianajajaliiton verkkosivustolla) verkkosivustolla.

Mistä löydän tietoa eri menettelyjen keskimääräisestä kestosta?

Tällaisia tietoja voi pyytää Itävallan liittovaltion oikeusministeriöltä.

Mistä löydän tietoa tietyn menettelyn keskimääräisistä kokonaiskustannuksista?

Kustakin menettelytyypistä perittävät oikeudenkäyntimaksut on määritelty ennalta (**oikeudenkäyntimaksuja koskevassa laissa**). Ne voivat muuttua, jos vaatimuksen arvo nousee tai laskee. Tuomioistuin määrää kuluja koskevassa päätöksessä kulut, jotka hävinneen osapuolen on maksettava voittaneelle osapuolelle riitaoikeudenkäynneissä (asianajajien palkkiot, asiantuntijoiden palkkiot, tulkkaus- ja käännöskulut). Tuomioistuimen päätös perustuu (asianajajien palkkioiden osalta) **asianajajien palkkioita koskevaan lakiin** ja (asiantuntijoiden, tulkkien ja kääntäjien palkkioiden osalta) **palkkioiden määräytymistä koskevaan lakiin**. Nämä kulut määräytyvät pääosin aiheutuneiden kustannusten ja käytetyn ajan mukaan. Sen vuoksi tarkkaa summaa ei voi arvioida ennakolta. Asianajaja ja asiakas voivat periaatteessa sopia vapaasti asiakkaan asianajajalle maksamasta palkkiosta.

Arvonlisävero

Missä on tietoa arvonlisäverosta? Mikä on arvonlisäveroprosentti?

Asianajajien palveluista kannetaan **arvonlisäveroa**. Sen osuus Itävallassa on **20 prosenttia**. Muiden kulujen tavoin myös arvonlisävero on maksettava asianajajalle erikseen, kuten **asianajajien palkkioita koskevan lain 16 §:ssä** ja **asianajajien yleisten palkkioperusteiden 17 §:ssä säädetään**. Arvonlisävero ei sisälly asianajajien palkkioita koskevan lain ja yleisten palkkioperusteiden mukaisiin palkkioihin.

Oikeusapu

Riita-asioissa sovellettavat tuloajat

Oikeus oikeusavun (*Verfahrenshilfe*) saamiseen **ei perustu lakisääteisiin tuloajoihin**. Riitaoikeudenkäynneissä (ja kaupan alaan liittyvissä asioissa) annettavaan oikeusapuun sovelletaan **Itävallan siviiliprosessilakia**. Hakemuskäyttöasioissa noudatettavissa menettelyissä sovelletaan siviiliprosessilain säännöksiä soveltuvin osin. Päätöksen oikeusavun myöntämisestä tekee **asiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsittelevä tuomioistuin**.

Oikeusapua myönnetään osapuolelle vain, jos hänen tuloensa, taloudelliset olosuhteensa ja elatusvelvollisuutensa ovat sellaiset, ettei hän pysty vastaamaan oikeudenkäyntikuluista vaarantamatta perustoimeentuloaan. Edellytyksenä on lisäksi, ettei aiottua menettelyä tai puolustusta aiota toteuttaa vilpillisessä mielessä eikä se ole selkeästi perusteeton. Tuomioistuin päättää tapauskohtaisesti, mitkä jäljempänä luetelluista eduista myönnetään.

Itävallassa oikeusapuun voivat kuulua seuraavat edut:

väliaikainen vapautus oikeudenkäyntimaksuista, todistajien ja asiantuntijoiden sekä tulkkien ja kääntäjien palkkioista, mahdollisesti vaadittavien julkisten tiedotteiden kuluista, edunvalvojan kuluista sekä oikeuden nimittämälle lakisääteiselle edustajalle tai asianajajalle aiheutuneiden kulujen korvaamisesta **asianajajan tarjoamat palvelut**.

Oikeusapua saanutta osapuolta voidaan vaatia **kolmen vuoden kuluessa** menettelyn päättymisestä **maksamaan myönnettyjä etuja takaisin** osittain tai kokonaan, jos kyseisen osapuolen taloudellinen tilanne muuttuu siten, että tämä pystyy huolehtimaan maksuista ilman, että hänen perustoimeentulonsa vaarantuu.

Vastaajiin ja rikoksen uhriin sovellettavat tuloajat rikosasioissa

Päätös vastaajan tai rikoksen uhrin tai siviilikanteen nostajan oikeusapukelpoisuudesta **ei perustu tiettyyn tuloajaan**. Päätöstä ohjaavia kriteerejä ovat toimeentulo vähimmäisrajan yläpuolella ja kohtuullisen toimeentulotason alapuolelle joutuminen. Vähimmäistoimeentulo arvioidaan säännöllisesti uudelleen, ja sen ajantasainen taso julkaistaan Itävallan oikeuslaitoksen verkkosivustolla.

Uhreille myönnettävää oikeusapua koskevat ehdot

Ellei siviilikanteen nostajalla ole oikeutta rikosprosessilain 66 §:n 2 momentissa tarkoitettuun oikeudelliseen neuvontaan ja tukeen (*Prozessbegleitung*), hän voi saada oikeusapua, jos

oikeudellinen edustus ei ole järjestettävissä ilman vähimmäistoimeentulon vaarantumista (katso toimeentuloa koskevat selitykset edellä) ja

edustajan käyttäminen on **oikeudenkäytön etujen mukaista** ja edistää erityisesti saatavien asianmukaista perintää, jonka avulla vältetään myöhemmät riita-oikeudenkäynnit.

Vastajaalle myönnettävää oikeusapua koskevat ehdot

Vastajaalle myönnettävän oikeusavun edellytyksenä on **taloudellista tilannetta koskevien ehtojen** täytymisen lisäksi, että oikeusapu on **oikeudenkäytön ja asianmukaisen puolustuksen etujen mukaista**.

Puolustajan myöntäminen vastaajalle on oikeudenkäytön etujen mukaista ainakin

silloin, kun kyseessä on rikosprosessilain 61 §:n 1 momentissa tarkoitettu välttämätön puolustus (*notwendige Verteidigung*, ks. jäljempänä) tapauksissa, joissa vastaaja on sokea, kuuro, mykkä tai muulla tavoin vammainen tai joissa vastaajalla ei ole tuomioistuimen käyttämän **kielen riittävää taitoa** eikä hän siksi kykene puolustamaan itseään

muutoksenhakua koskevilla menettelyissä

silloin, kun asiaan liittyy **monimutkaisia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja**.

Välttämättömän puolustuksen tapauksessa vastaajalla on **oltava** edustajanaan **puolustaja**. Puolustus on pakollista seuraavissa tapauksissa (rikosprosessilain 61 §:n 1 momentti):

vastaajan tutkintavankeudessa olon ajan (1 kohta)

koko sellaisen oikeudenkäynnin ajan, jossa käsitellään vastaajan sijoittamista rikoksenteikijöille tarkoitettuun psykiatriseen laitokseen (2 kohta)

pääkäsittelyssä, joka koskee vastaajan sijoittamista rikoksenteikijöille tarkoitettuun päihdekuntoutuslaitokseen tai vaarallisille rikoksenuusijoille tarkoitettuun laitokseen (3 kohta)

Landesgericht-tuomioistuimen lautamies- tai valamieskokoonpanossa toteutettavassa pääkäsittelyssä (4 kohta)

Landesgericht-tuomioistuimen yhden tuomarin kokoonpanossa toteutettavassa pääkäsittelyssä, jos rangaistukseksi voidaan määrätä yli kolmen vuoden

vankuusrangaistus, lukuun ottamatta asioita, joissa on kyseessä Itävallan rikoslain (*Strafgesetzbuch, StGB*) 129 §:n 2 momentin 1 kohdan mukainen

murtovarkaus tai 164 §:n 4 momentissa tarkoitettu varastetun tavaran kätkeminen (5 kohta)

kontradiktorisen kuulemisen tapauksessa (165 §), sikäli kun oikeusapu on 3–5 kohdan mukaan pääkäsittelyssä pakollista (5a kohta)

muutoksenhakumenettelyssä, kun lautamies- tai valamieskokoontuomioistuimen tuomiosta on tehty valitus (6 kohta)

jätettäessä hakemusta, joka koskee asian käsittelyn aloittamista uudelleen, sekä tällaisen hakemuksen julkisen käsittelyn yhteydessä (7 kohta).

Maksuttomat oikeudenkäynnit

Väkivallan ja seksuaalirikosten uhreilla, vaaralliselle uhalle alttiina olevilla henkilöillä, terrorismirikosten tai sellaisten rikosten uhreilla, joissa on voitu käyttää hyväksi henkilökohtaista riippuvuussuhdetta, sekä henkirikoksen uhrina mahdollisesti menehtyneen henkilön puolisoilla, rekisteröidyllä kumppanilla, elämänkumppanilla, suoraan ylenevän tai alenevan polven sukulaisilla, veljellä, sisarella ja huollettavana olevilla henkilöillä sekä rikoksen todistajina olleilla muilla sukulaisilla on oikeus saada **omasta pyynnöstään maksutonta psykososiaalista tai oikeudellista neuvontaa ja tukea**. Näin pyritään turvaamaan rikosoikeudenkäynneissä osallisina olevien henkilöiden oikeudet. Alle 14-vuotiailla seksuaalirikosten uhreilla on aina oikeus maksuttomiin neuvonta- ja tukipalveluihin ilman hakemustakin. Psykososiaaliseen tukeen kuuluu uhrin auttaminen oikeudenkäyntiin ja sen aiheuttamaan emotionaaliseen kuormitukseen valmistautumisessa. Psykososiaalista ja oikeudellista neuvontaa ja tukea tarjoavat rikosuhrien tukijärjestöt, jotka toimivat sopimusperusteisesti **rikosprosessilain 66 §:n 2 momentin** mukaisen liittovaltion oikeusministeriön toimeksiannon pohjalta.

Hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavissa menettelyissä maksuttomia ovat **edunvalvojan nimittäminen aikuiselle (*Erwachsenenvertreter*)** sekä

huoltajuuteen ja tapaamisoikeuteen liittyvät menettelyt. Myös laitokseen sijoittamista koskevan lain (*Unterbringungsgesetz*) ja laitoshoidon koskevan lain (*Heimaufenthaltsgesetz*) mukaiset menettelyt ovat maksuttomia. Jos osapuolen tulot ja varallisuus ovat maksuihin nähden vähäiset, oikeusapua voidaan myöntää antamalla väliaikainen vapautus maksuista. Myönnettävän vapautuksen aste riippuu hakemuksesta ja on tuomioistuimen harkittavissa.

Missä tapauksessa hävinnyt osapuoli joutuu maksamaan voittaneen osapuolen kulut?

Riita-asiat

Riita-oikeudenkäyntien (ja kaupan alaan liittyvien asioiden) maksuihin sovelletaan **Itävallan siviiliprosessilakia (ZPO)**. Siinä säädetään, että lähtökohtaisesti kunkin osapuolen on maksettava hänelle menettelyssä aiheutuneet kulut ensin itse. Usealle osapuolelle yhteisesti aiheutuneista kuluista vastataan ensin yhteisesti. Kun tuomioistuin tekee asiassa päätöksen, se antaa myös päätöksen asian käsittelyn kustannuksista. Tässä sovelletaan periaatetta, jonka mukaan voittaneen osapuolen kulut korvataan. Osapuolen, joka häviää riidan kaikkien vaateiden osalta, on **korvattava** toiselle osapuolelle kaikki maksut ja kulut, jotka ovat olleet välttämättömiä, jotta oikeudenkäynnissä on voitu asianmukaisesti ajaa kannetta ja puolustautua. Jos osapuolet voittavat joidenkin vaateiden osalta mutta häviävät muiden vaateiden osalta, asianosaiset vastaavat itse omista oikeudenkäyntikuluistaan tai kulut jaetaan oikeassa suhteessa.

Kulujen korvaamista voittaneelle osapuolelle koskevan periaatteen soveltamisesta voidaan tehdä poikkeus seuraavissa tapauksissa:

jos vaade on ollut suhteellisen vähäinen eikä kanteen hyläystä osasta ole aiheutunut merkittäviä kuluja

jos vaateen määrästä päättävät asiantuntijat tai se määräytyy tuomioistuimen harkinnan perusteella tai jos kulut jaetaan tasan

jos vastaaja ei ole toiminnallaan antanut aihetta kanteen nostamiseen ja on heti myöntänyt kanteessa esitetyn vaatimuksen ja

jos oikeudenkäynnin peruuntuminen tai mitätöinti johtuu toisesta osapuolesta, voidaan vaatia, että tämä osapuoli maksaa kaikki kulut.

Hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavat menettelyt

Perheoikeuden alaan kuuluvat asiat (elatusapu, tapaamisoikeudet ja huoltajuus sekä sopimusavioerot) käsitellään hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavissa menettelyissä. Hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavien menettelyjen kuluja koskevat yleiset säännöt vahvistetaan hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavia menettelyitä koskevan lain 78 §:ssä. Moniin menettelyihin sovelletaan kuitenkin poikkeuksia näistä säännöistä. Voittaneen osapuolen kulujen korvaamista koskevaa periaatetta sovelletaan yleensä tässäkin yhteydessä, mutta siitä voidaan tehdä poikkeus kohtuullisuussyistä. Jos korvausta ei vaadita, itse maksettavat kulut (esim. asiantuntijoiden palkkiot) on maksettava suhteessa käsiteltävän asian jakoon osapuolten kesken. Jos jakoa ei pystytä selvittämään, kulut on jaettava tasan.

Eri menettelytyyppejä (elatusvaade-, tapaamisoikeus-, huoltajuus- ja avioeromenettelyt) koskevia tietoja:

Avioeromenettelyjä on kahta eri tyyppiä: avioerot, joissa tarvitaan asianajajaa, ja yhteiseen päätökseen perustuvat avioerot.

Avioerot, joissa tarvitaan asianajajaa: Avioeroihin, joissa tarvitaan asianajajaa, sovelletaan Itävallan siviiliprosessilain erityissäännöksiä. Jos kumpaakaan osapuolta ei katsota syylliseksi, kulut jaetaan tasan. Jos avioeron syynä on puolisoiden yhteiselämän rikkoutuminen ja jos avioeropäätös sisältää päätöksen rikkoutumiseen syyllisestä osapuolesta, syyllisen puolison on maksettava toisen puolison kulut.

Sopimusavioero: Sopimusavioeroihin sovelletaan hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavien menettelyjen sääntöjä. Tässä tapauksessa puoliset toimittavat kaksi samanlaista hakemusta tuomioistuimelle. Koska asianomaisten kuuleminen jää pois, ei kuluja koskevaa päätöstä tehdä. Osapuolet vastaavat yhteisesti itse maksettavista kuluista.

Myös huoltajuus- ja tapaamisoikeusmenettelyt ovat hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavia menettelyjä. Poikkeussäännöksen (hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavia menettelyjä koskevan lain 107 §:n 5 momentti) mukaan huoltajuus- ja tapaamisoikeusmenettelyjen kuluja ei korvata.

Toisessa poikkeussäännöksessä (hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavia menettelyjä koskevan lain 101 §:n 2 momentti) säädetään, että alaikäisiä lapsia koskeviin elatusapusaataviin liittyvissä menettelyissä kuluja ei korvata.

Rikosoikeudenkäynnit

Rikosoikeudenkäynneissä jokaisen, joka palkkaa itselleen puolustusasianajajan tai muun edustajan, on itse vastattava kuluista, vaikka asianajaja olisi nimitetty viran puolesta (rikosprosessilain 393 §:n 1 momentti).

Jos vastaaja todetaan syylliseksi, tämä on myös velvoitettava maksamaan rikosoikeudenkäynnin kulut (rikosprosessilain 389 §:n 1 momentti).

Rikosoikeudenkäynneistä voi rikosprosessilain 381 §:n 1 momentin mukaan aiheutua seuraavia kuluja:

osuutena jäljempänä erittelemättömistä rikosoikeudenkäyntikuluista maksettava kiinteä maksu, joka sisältää muun muassa tutkintakulut ja kulut syyttäjänviraston tai tuomioistuimen määräyksestä toteutetuista virkatoimista ja jonka määrät ovat: oikeudenkäynnistä *Landesgericht*-tuomioistuimen valamieskokoontuomiossa 500–10 000 euroa, *Landesgericht*-tuomioistuimen lautamieskokoontuomiossa 250–5 000 euroa, *Landesgericht*-tuomioistuimen yhden tuomarin kokoonpanossa 150–3 000 euroa ja oikeudenkäynnistä *Bezirksgericht*-tuomioistuimessa 50–1 000 euroa

asiantuntijapalkkiot ja yleensä myös tulkkien palkkiot

kulut viranomaisen toimittamista tiedoista, selvityksistä ja lausunnoista

toisesta maasta saapuvan vastaajan siirtämisen kustannukset ja ulkomailta kuultavaksi kutsuttujen todistajien kulut

kulut takuusummasta, pankkitili tietojen hankkimisesta, kirjeiden takavarikoimisesta, viestintäyhteystietojen hankkimisesta tai viestien valvonnasta

kulut tuomion täytäntöönpanosta, mukaan lukien vankien kuljetuksesta koti- tai ulkomaiseen rangaistuslaitokseen, lukuun ottamatta vapausrangaistuksen täytäntöönpanoon liittyviä kuluja

rikosoikeudenkäyntikulut

puolustusasianajajan tai muiden edustajien palkkiot

kiinteä maksu uhrille annetusta oikeudellisesta neuvonnasta ja tuesta, enintään 1 000 euroa.

Liittovaltio maksaa kulut ensin, lukuun ottamatta 3, 7 ja 9 kohdassa mainittuja kuluja. Määrittäessään 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun kiinteän maksun suuruuden tuomioistuin ottaa huomioon korvausvelvollisen maksuvalmiuden. Vastaajan ei tarvitse korvata tulkkaukspalveluista johtuvia kuluja.

Rikosprosessilain 391 §:n 1 momentin mukaan rikosoikeudenkäyntikuluja voidaan periä tuomitulta vain siinä määrin, että tuomitulla on mahdollisuus turvata oma perustoimeentulonsa ja perheensä toimeentulo ja maksaa korvaukset rikoksen seurauksena syntyneistä vahingoista. Jos kuluja ei voida periä tuomitun varattomuuden vuoksi, tuomioistuin voi ilmoittaa kulujen olevan perintäkeltovottomia. Jos tuomioistuin olettaa, että kulut voidaan kuitenkin periä myöhemmin, asianomaisen henkilön maksuvalmius on tutkittava uudelleen tietyn ajan kuluessa. Lain mukaan kuluja voidaan periä viiden vuoden ajan siitä alkaen, kun oikeudenkäynnissä annettiin lopullinen päätös. Jos tuomioistuin määrää tuomitun henkilön vastaamaan oikeudenkäyntikuluista, mutta myöhemmin ilmenee, että hän on maksukyvytön, viranomaisen voi lykätä maksamisen määräaikaa, sallia kulujen maksamisen erissä tai vähentää niitä.

Jos tuomitun henkilön on rikostuomioistuimen päätöksen nojalla maksettava ainakin osittainen korvaus kantajalle, hänen on korvattava myös tämän rikosoikeudenkäyntikulut.

Rikosprosessilain 393a §:n mukaan syytetty, joka vapautetaan syytteestä, voi hakea liittovaltiolta tukea osaan hänen puolustuksestaan aiheutuneista kuluista. Tuki kattaa välttämättömät ja tosiasialliset käteiskulut sekä puolustusasianajajan kuluista korvattavan kiinteän maksun. Kiinteää maksua määritettäessä otetaan huomioon puolustuksen laajuus ja monimutkaisuus sekä puolustusasianajajan toiminnan välttämättömyys ja tarkoituksenmukaisuus. Kiinteän maksun enimmäismäärät ovat: *Landesgericht*-tuomioistuimen valamieskokoontuomiossa 10 000 euroa, *Landesgericht*-tuomioistuimen lautamieskokoontuomiossa 5 000 euroa, *Landesgericht*-tuomioistuimen yhden tuomarin kokoonpanossa 3 000 euroa ja oikeudenkäynnissä *Bezirksgericht*-tuomioistuimessa 1 000 euroa.

Jos siviilikanteen nostaja panee rikosoikeudenkäynnin vireille (*Privatanklage*) tai jos se pannaan rikosprosessilain 72 §:n nojalla vireille asianomistajan pyynnöstä (*Subsidiaranklage*) ja vastaaja vapautetaan syytteestä, siviilikanteen nostaja tai asianomistaja on velvollinen maksamaan kaikki kanteestaan tai sen voimassa pitämisestä aiheutuneet kulut. Jos rikosoikeudenkäynti päättyy syytteeneseenpanosta luopumiseen (*Diversion*, rikosprosessilain 198–209 §), asianomistajan ei tarvitse maksaa kuluja.

Asiantuntijapalkkiot

Riita-asioihin (ja kaupan alaa koskeviin asioihin) liittyvissä oikeudenkäynneissä asiantuntijapalkkiot määrätään jaettavaksi tasan tai maksettaviksi suhteessa osapuolten menestymiseen oikeudenkäynnissä (siviili-prosessilain 43 §:n 1 momentti).

Avioeromenettelyissä, joissa tarvitaan asianajajaa ja joissa kumpikan puoliso ei ole päätöksen mukaan syyllinen yhteiselämän rikkoutumiseen, itse maksetut kulut on jaettava tasan osapuolten kesken. Jos toinen osapuoli on maksanut yli puolet itse maksetuista kuluista, toisen on hyvittävä ylityksen osuus. Jos toinen puoliso katsotaan syylliseksi, hänen on korvattava toisen osapuolen maksamat asiantuntijapalkkiot.

Seuraavissa menettelyissä se osapuoli, joka on aiheuttanut kulut tai jonka edun mukaisesti virallinen toimi on suoritettu, joutuu korvaamaan alun perin julkisista varoista maksetut asiantuntijapalkkiot tuomioistuimelle: sopimusavioero, huoltajuus ja tapaamisoikeus sekä alaikäisiä lapsia koskevat elatusapusaatavat. Jos kulujen korvaamiseen on veloitettu useita henkilöitä, he ovat yhteisvastuussa niiden korvaamisesta (tuomioistuinten maksuja koskevan lain (*Gerichtliches Einbringungsgesetz, GEG*) 1 §:n 5 momentti yhdessä saman lain 2 §:n 1 momentin kanssa).

Asiantuntijapalkkioiden suuruudesta säädetään palkkioiden määräytymistä koskevassa laissa (*Gebührenanspruchsgesetz, GebAG*). Kussakin tapauksessa palkkio riippuu tuomioistuimen pyytämän selvityksen sisällöstä ja laajuudesta.

Rikosoikeudenkäynneissä asiantuntijapalkkiot muodostavat osan rikosoikeudenkäyntikuluista (rikosprosessilain 381 §:n 1 momentin 2 kohta), jotka tuomitun henkilön on rikosprosessilain 389 §:n 1 momentin mukaan maksettava jälkepäin. Tuomioistuin tai syyttäjä määrittää asiantuntijapalkkiot, ja liittovaltio maksaa ne ensin.

Kääntäjien ja tulkkien palkkiot

Edellä esitetty selvitys koskee myös kääntäjien ja tulkkien palkkioita.

Asiakirjoja

[Itävallan raportti kulujen avoimuutta koskevasta tutkimuksesta \(829 Kb\)](#) (829 Kb)

Linkkejä

[Oikeudenkäyntimaksuja koskevan lain 32 §](#)

Päivitetty viimeksi: 31/08/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.